

University of Groningen

Een ander businessmodel voor toegang tot juridische proefschriften?

Hoorn, E.

Published in:
Nederlands Juristenblad

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:
2010

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Hoorn, E. (2010). Een ander businessmodel voor toegang tot juridische proefschriften? *Nederlands Juristenblad*, 33, 2133-2133.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

Een ander businessmodel voor toegang tot juridische proefschriften?

Esther Hoorn¹

Het is niet goed gesteld met de beschikbaarheid van juridische proefschriften. Dit signaleert Eric Tjong Tjin Tai in *NJB* 2010, 1400, afl. 27, p. 1756-7. Hij constateert met verbazing dat juist in het juridische domein afspraken over het aanleveren van een digitale versie niet altijd worden nagekomen. Zijn indruk is dat dit vooral speelt bij Engelstalige proefschriften, die later wellicht bij een buitenlandse uitgever in een serie zullen worden gepubliceerd. Van de promotoren kan zijn inziens een toezichthoudende rol worden verwacht om te zorgen dat er ook een digitale versie via de repository van de bibliotheek beschikbaar komt.

De klacht is terecht. Ook bij de bibliotheken van de Rechterlijke Macht kan worden gehoord dat het steeds moeilijker is om de beschikking te krijgen over juridische proefschriften. Dat is problematisch, omdat proefschriften in veel gevallen een actuele, systematische analyse bevatten van de samenhang tussen wetgeving, rechtspraak en literatuur. Een digitale versie opent daarnaast de mogelijkheid om deze samenhang, als verrijkte publicatie,² in machineleesbare vorm toegankelijk te maken.³

In landelijk overleg hebben de wetenschappelijke bibliothecarissen met de opkomst van het Open Access publiceren besloten het uitruilsysteem van papieren

proefschriften te vervangen door het faciliteren en afdwingen van digitale beschikbaarheid. Leidend hiervoor waren voorbeelden uit het medische domein waar het verdedigde proefschrift vaak bestaat uit eerder gepubliceerde wetenschappelijke artikelen. Zonder in te gaan op de discussie over Open Access en auteursrecht, wil ik in deze reactie aan aanvullende pragmatische oplossingen voorstellen.

Eric Tjong Tjin Tai noemt de eer en naamsbekendheid voor de jonge onderzoeker, als zijn proefschrift in een gerenommeerd serie-werk wordt opgenomen. Een nieuwe uitgave in zo'n serie wordt in het collectievormingsbeleid van bibliotheken automatisch aangeschaft. Hiermee wordt een verouderd businessmodel in stand gehouden. Dit is ook een beslissing, waarop promotoren invloed kunnen uitoefenen. Een standaardbrief van bibliotheekcommissies zou de uitgever erop kunnen wijzen dat de wens bestaat om afspraken rond digitale beschikbaarheid na te kunnen komen. Daarnaast maken promotoren vaak deel uit van het netwerk van de redacties van deze seriewerken. Het ligt mijns inziens op de weg van deze redacties om zich te oriënteren op een omslag naar Open Access publiceren. Hiertoe bestaan goede mogelijkheden.

Juist voor de geesteswetenschappen wordt de laatste jaren

onderkend dat de monografie ook in het digitale tijdperk een rol zal blijven spelen. Het Europees gefinancierde OAPEN-project (Open Access Publishing in European Networks) ondersteunt een businessmodel, waarbij de kwaliteit gehandhaafd blijft en het boek zowel op papier als digitaal beschikbaar komt. In Nederland heeft NWO aangekondigd dat ook Open Access-boeken in aanmerking komen voor een Open Access-publicatiebijdrage.

Bovendien zal OAPEN vanaf het najaar met NWO een pilot uitvoeren om Open Access-boekuitgaven te realiseren in samenwerking met academische uitgeverijen. Uitgevers als Brill en Oxford University Press zijn als netwerkpartners aan dit project verbonden. Ook juridische uitgevers, zoals T.M.C. Asser Press of Boom Juridische uitgevers, zouden in dit rijtje niet misstaan. •

Auteur

1. Mr. Esther Hoorn, Bibliotheek Rijksuniversiteit Groningen.

Noten

2. www.youtube.com/watch?v=4iYAMGHAq3o.

3. Marc van Opijnen (BISTRO), 'Rechtspraak en digitale rechtsbronnen: nieuwe kansen, nieuwe plichten', *Rechtstreeks* 2010, nr. 1, p. 25, online beschikbaar op www.rechtspraak.nl.